

Forfatter: Schandorph, Sophus

Titel: MARGUERITE

Citation: Schandorph, Sophus: "MARGUERITE", i Schandorph, Sophus: *Fortællinger*, 1901, s. 427. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-schandorph02val-shoot-workid88235.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Fortællinger

MARGUERITE

428

429

Var det Nat endnu? Var det Morgen?

Soveværelset laa mørkt bag de lukkede, faste PersienneSkodder. Tyk Dæmring. Man kunde ikke se Benenden af sin Seng.

Jeg tog Uret ned fra Sømmet paa Væggen. Jo saamænd var det Morgen. Klokken var halv ni, og Opvarningskonen (*la femme de ménage*) var ikke kommen endnu. Hun skulde være der Klokken otte.

Naa ja, hvad saa? Det var jo dejligt at slibe en Skraber hen ad Morgenstunden, denne triste, hvidtaagede Morgenstund i November Maanedes Begyndelse - den, jeg anede bag Persiennernes Tremmer.

Men trods den faste Beslutning, jeg havde taget, at ville sove videre, lykkedes det ikke. Det var bedre at staa op. Men - for en Ulykke! Ens Tøj var jo ikke børstet. Støvlerne maatte jo se skrækkelige ud fra den foregaaende Aftens Vandring langs Seinens kalkdyndede Kaj imellem Asnières og Courbevoie, under hvilken jeg havde fortabt mig i Skibslugternes højrøde, langstrakte Reflekskast i det sorte Vand og lyttet til Hundenes Gøen gennem Taagen fra Gourbevoie- til Glichy-Siden, i Piletræernes tavse, dæmrende Silhouetter, som blødt tonede op i Efterarsaftenens tætte Taagedis, i Klokkernes skarpe Klemten, i Hornenes tungsindige Toner, som lignede dødssaarede Dyrs Hyl. De kom fra Dampbaaden, der havde Varepramme paa Slæb.

Aa, lidt Lys! Lidt Morgenluft! bad jeg. - Mit Morgensuk blev kun bønhørt saa som saa.

430

Paa den anden Side af Gaden, der hvor den store Have laa med den fine Louis-Quinze-Villa i Baggrunden, med den tætte Moëllon-Mur ud til Gaden, med de to røde Murstenspavilloner paa hver Side Porten, med de forgyldte Jernspidser paa Gitteret - der saa' jeg det store Akacietræs Blade græde Vand og Piniestammen græde Gummi.

Ja, Morgenluft! Blakket guldhvid i Farve, sur i Lugt og Smag, lys uden Glans, laa alt i en gennemsigtig Sky, hvor Genstandenes Omrids levede, men Farverne var døende.

Selv kom jeg til at gispe ud i denne saa lidet forfriskende Luft.

Jeg spejdede til højre. Derfra skulde Madame Gacogne komme, vor glade Opvarningskone med den sorte Moustache under den røde Spidsnæse, med de slikkende, hvidrandede Øjne. Men der var ingen at se. Man kunde lige saa godt gaa i Seng igen. Og saa gjorde jeg. Men jeg sov ikke.

Det Asen! Det var anden Gang, hun blev borte om Morgenens ! Forrige Gang sendte hun dog en anden Kælling, fed som en So, pjadrende som en And. Men Støvlerne og Klæderne blev dog børstede, Værelserne gjort rene.

Jeg maa alligevel have døset hen. Thi jeg for op, da jeg hørte en Stemme, spædt pibende som en Spurveunges Syngen, uden for Sovekammerdøren paa den store Trappeafsats. Versene vilde omtrentlig kunne gengives saaledes:

Smaa Kobbersous skal drysse
ned i min Sparebøsse.
Tire - lire - lire!
Tire - lire - lire!
tre eller fire
fire Gange tre.
Paa Søndag skal I bare faa at se,
saa skal jeg mig vise,
klædt som Marquise,
rank som en Spire.
Tire - lire - lire!
Tire - lire - lire!

Det bankede paa Døren.

- *Entrez!* raabte jeg gnavent hende fra Sengen.

- Det er mig. Det er den lille Marguerite. Mo'r er syg. Jeg skal være *femme de ménage* i Dag.

- God Morgen - lille Marguerite!

431

Den lille Pige var en Morgen kommen tillige med sin Moder. Det var et underligt Væsen, paa en Gang gammelklogt og aldeles barnagtigt.

Smuk? Ja paa sin Vis. Det var en nydelig Hovedoval, en fin, svagt krummet Næse, et rigt blondt Haar, meget mørkebrune Øjne, men de var lidt mat smægtende i deres dybe Farve, og Kinderne - de var saa blege, saa blodløse, Lemmerne saa tynde og sarte som et Raakids. Overalt laa Aarerne lyseblaat dæmrende ud i den hvid-gullige Hud, der havde en Tone som ikke ganske nyt Elfenben.

- Men kan Du gøre alt det grove Arbejde, lille Marguerite? Det store Uhyre af en Madras? Børste Støvler? Gøre Ild paa Chouberskien*)?

- De skal bare se, Monsieur.

Da hun var gaaet ind i Dagligstuen, tog jeg de nødvendige Klædningsstykker paa. Jeg vilde dog se, om dette lille, spinkle Barn virkelig kunde udrette, hvad hun lovede.

Gennem den fra Trappeafsatsen halvaabne Dør til Køkkenet saa' jeg Marguerite bearbejde Støvlerne med Blanksværte, behændig, kyndig som en fuldt udlært Ene pige, alt mens hun nynnede:

Tire - lire - lire

Tire - lire - lire

Hun havde, kunde man se, mange Gange haft fat paa det Arbejde. Saa gik jeg ind og gjorde fuldt Toilette. Men hvordan vilde den lille Pige tumle en fransk Seng med dens tunge og vidtløftige Apparat?

Bare jeg selv havde kunnet gøre det! Det var ikke første Gang i mit Liv, at jeg ærgrede mig over, at jeg var "klatfingret", som de siger hjemme paa Sjælland.

Jeg ventede en Stund i Dagligstuen, saa længe jeg hørte Servantestellet ringle. Marguerite opsatte den tungeste Gerning til sidst - den at rede Seng.

Hun laa paa Knæ paa Straastolen, thi Sengen var saa høj, at dens øverste Rand var i Højde med Barnets Bryst. De hvidgule Kinder var bleven teglstensrøde, saadan asede hun for at faa den store, udstoppede Madras til at lystre hende. Hun sang ikke mere, men arbejdede og sled, mens den lille spidse Tunge vekslede Plads fra Mundvig til Mundvig. Hendes Haars Nakkeknude var ved at løses op; et Par Haarnaale dryssede ned paa Gulvet.

* 432

- Nej, det er for galt . . . Lad mig hjælpe Dig, Barn!

- De, Monsieur!

Hun lo stakaandet og hostede straks efter.

- Jeg kan godt, Marguerite - jeg kan godt - saadan min Ven.

- Det er daarligt, Monsieur.

- Ja, det faar saa være. Du maa ikke slide saadan.

- Ja, men jeg kan godt.

- Snak. Pil nu af! Der er 7 Sous til din Tire-lire. - Hvad fejler din Moder?

- Jeg véd ikke, Monsieur. Men hun ligger.

- Farvel, lille Marguerite!

Næste Morgen stillede Madame Gacogne præcis Klokken otte. Hun saa' virkelig ud, som hun have været meget syg. Kinderne hang ned som Kæbeposer paa en Hunabe. Moustachen selv var slap og vaad. Hun rystede paa Hænderne. Da jeg saa' paa hende, græd hun. Hun græd endnu, da jeg morgenpaaklædt kom ind i Dagligstuen for at drikke Kaffe.

- De har været syg, Madame Gacogne?

- Ja, Monsieur, rigtig slemt syg.

- Er De stadig svag?

- Ja. Lægerne - for jeg har haft en tre fire Stykker, - dem kan jo ingen blive klog paa. En siger Reumatisme, en anden Nevralgi, en tredje Hysteri. Hvad skal man tro?

- Til daglig Brug ser De ellers ikke svag ud.

- Ja, men det er jo netop Ulykken, Monsieur. De Mennesker, som ser stærkest ud, de er for det meste sygelige. Der er nu Madame Brignaud - hende, den fede, som jeg sendte forleden, da jeg var syg.

- Er hun svagelig?

- Ja, hun hvæser som en Blæsebælg, naar hun skal røre ved noget. Nu skal De se - jeg er ogsaa svagelig, men jeg er ikke fed. Derfor kan jeg da ogsaa tage et Tag - Hu!

Madame Gacogne tumlede den store Madras, som havde det været en Kattekillling; men rigtignok perlede Sveden i store Draaber ned over hendes røde Næse.

Jeg havde ondt af hende.

433

- Vil De have et Glas Vin og Seltersvand, Madame Gacogne?

- Nej, bevares, Monsieur.

- Et lille Glas Gognak da?

- Hvor er De henne, Monsieur? Tror De, at en ordentlig Kone drikker den Slags?

- Naa, ja, ja. Men Deres Marguerite, hun kan vist ikke taale at mase med alt det der.

- Marguerite! Jo, hun har udmærket af at arbejde. Det giver hende Blod. Og hun er køn, ikke?

- Jo, det er et kønt Barn.

- Ja, men hun er for mager. Om en fem seks Aar maa hun være køn og sund, for magre Piger passer ikke for den Slags Mænd af Arbejderstanden, som hun kan vente sig. - Om Forladelse, Monsieur. De bød mig et lille Glas Cognak.

- Ja, og De sagde nej.

- Det var, fordi jeg glemte, at en Herre som De havde god Gognak og ikke saadan noget Sprøjt, som Fattigfolk maa nøjes med. - Det er en ren Medicin, god Gognak.

Hun slikkede det lille Glas indtil den sidste Draabe ligesom en Hundehvalp en Underkop med Mælk.

- Har De det bedre nu, Madame Gacogne?

- Gud hjælpe mig! Ja, det har jeg. Men naar jeg kommer hjem - hu!

Hun græd, tørrede sine Øjne og sit Ansigt med Bomuldsforklædet, snøftede lidt, og nu var hun atter Herre over sin Tunge - eller rettere - hendes Tunge var Herre over hende.

- Min Mand er en Gris. Han foretrækker den fede Madame Brignaud for mig. Han tænker ikke paa, at jeg har mistet alt mit Fedt ved at skaffe ham tre søde Børn. Men de to Smaadrenge er døde; vi har kun den magre Tøs tilbage. Ja, om Forladelse, Monsieur, De holder jo af hende, og, for Fanden, jeg elsker hende; men Drengene, de kan hurtigt begynde at tjene til Føden, men Tøse koster bare Penge. Ser De, naar Kærlighed kunde gøre det, saa havde jeg været rig som Rothschild inde i Rue Lafitte, for jeg har ved Gud haft megen Kærlighed i dette stakkels Hjerter, til grumme mange Mennesker, og, naar jeg skal sige det rent ud, baade til Mandfolk og Fruentimmer - men aldrig mere end ét Mandfolk ad Gangen - for en Gris har jeg aldrig været, men, ser De . . .

- Farvel, Madame Gacogne, sagde jeg, og tog Hat og Paraply. Hun blev ved at snakke. Jeg havde ladet Døren staa 434 aaben fra Dagligstuen til Trappegangen, og mens jeg gik ned ad Gangen, hørte jeg hende bestandig snakke videre.

Da jeg kom hjem, syntes jeg, der var Svind i Cognaksflasken paa Buffeten. Men jeg kunde jo tage fejl.

III.

Næste Morgen udeblev Madame Gacogne igen. Støvlerne faldt over hinanden ude i Køkkenet, og paa Køkkenbuffeten stod Bordtøjet urørt fra Aftenen i Forvejen. Hun havde altsaa ej heller indfundet sig om Eftermiddagen, mens jeg var taget til Paris - som Aftalen var, da hun blev fæstet. Det var koldt. Chouberskien var brændt ud, og jeg forstod ikke at gøre Ild paa.

Jeg ventede en halv Time. Muligvis vilde Marguerite komme i Moderens Sted ligesom forleden; men jeg spejdede forgæves gennem den regntunge Morgen. Der kom ingen.

Jeg maatte altsaa ned i Rue Falle t, hvor Madame Gacogne havde angivet, at hun boede.

Jeg gik langs Floden.

Seinen laa og sloges med Søvnens, indhyllet i Taage, som Smaabølgerne syntes at ville lette ved svage, søvnige Spark som mod et generende Lagen. Vejen langs Kajen var opblødt. Der flød Vandstriber ned ad Havernes Mure, Vaserne med Kaktusplanter paa Murpillerne stod taalmodig ventende, uden Haab om Sol i en overskuelig Fremtid.

Huset, jeg søgte, laa fremskudt i Gaden. Der var ingen Have med Mure og Port foran. Umiddelbart op fra Fortovet rejste det sig, fem Stokværk højt, med hvidgraa Puds. Mange Vinduer gloede aandløst ud i Hvidtaagen. Stueetagens Mur var malet rødbrun op under første Sals Vinduer. Øverst oppe i det brune indtoges hele Husets Bredde af to Indskrifter med skidengule store Bogstaver. Over den ene Side af Indgangsdøren stod: *Bly-, Zink - og Tækkearbejde*, paa den anden Side: *Kaffe, Vine, Øl, Likører*.

Bag Vinduerne under den første Skiltindskrift laa tyndt spredte, bleggrønne Malmhaner og skidengraa Zinkrør paa de støvede Hylde.

I Kafeens Vinduer stod Flasker med forskellig farvede Etiketter: Grenadine, Menthe, Groseille, Absinthe, Gomme, og 435 Gud véd hvad. Og mens Stueetagens Ruin under Tække- og Metalarbejderskiltet saa' ud, som om alt bag var uddød, lød der ud fra Kafeens Rum høje Stemmer, og fra den aabne Dør ud til Entreen hvirvlede Emmen ud paa Gaden. Den lugtede af de fæleste af alle de fæle Røgtobaksorter, som det franske Regeringsmonopol kan opvarte Tobaksforbrugere med.

Madame Gacogne havde sagt, at hendes Mand var Metalarbejder og Tækker og havde et Værksted, hvor de Varer forarbejdedes og solgtes, som Indskriften paa den ene Side af Døren angav.

Uden at give Agt paa Dunsten og Larmen inde fra Kafeen, bankede jeg paa Døren til Butikken eller Værkstedet, hvad man nu vil kalde det.

- Kom ind! lød det tyndt og skarpt.

Paa en Træstol med Straasæde midt paa Gulvet i den tomme Stue - thi kun Hanerne og Rørene paa Hyldeerne møblerede den - sad Marguerite og syede paa et Stykke Tøj.

Uh, hvor slog Kulde og Fugtighed mig i Møde fra det Rum! Værelset var tapetseret med grimt, graat Papir med røde Romboidefigurer. Tapetet havde givet los paa mange Steder paa Grund af Murens Fugtighed, og de løsrevne Partier var revnede og sprukne.

Den lille Marguerite havde et sort, strikket Tørklæde om Hovedet. Den fine Næse og de brune Øjne var det eneste, der saas af hendes Ansigt.

- Men Monsieur - er Madame Brignaud ikke kommen til Dem i Morges? Gud! Saa er hun syg ligesom Moder. For Moder ligger og er meget syg. Men nu kommer jeg. Aa, men vil De ikke vente, blot ti Minutter? for ser De - min Fætter, den lille Georges, skal have sin Bluse færdig til i Morgen - og Moder er syg.

- Ja, saa gaar jeg over paa Kafeen.

- Det skulde De ikke gøre. Aa nej! Gør det ikke!

- Ja, hvor Fanden skal jeg være i de ti Minutter?

- Gaa ikke over paa Kafeen! Jeg beder Dem.

- Nu er Du sær, Marguerite. Jeg gaar derover. Sig mig saa, naar Du er færdig. Men hvorfor græder Du, lille?

- Ikke for noget. Gaar De saa over paa den ækle, væmmelige Kafé?

Hendes Ord gjorde mig nysgerrig. Jeg gik tværs over Gangen fra det ørkenagtige Værksted over i Knejpen.

436

Sorte Vægge, men mange brede og store Spejlglasser, simple Træborde med Yoksdug over Pladerne, halte Fyrretræsstole med Straasæder, der var oprevne og hullede; under Spejlene læderbetrukne Bænke med Støv i Stopningens Fordybninger; den brune Drikkebuffet med den massive Bakke af Zink ludende bredt og tungt ud over Buffetens Bordplade - det var Sceneriet - det samme som i alle franske Smaaknejper i og omkring Paris.

Der sad en Del bluseklædte Folk i Stuen med Filthatte og Kasketter skudte bag i Nakken, nogle med hvidløgslugtende varm Mad foran sig: Kanin- og Lammeragout; andre blot nydende Drikkevarer, Absinth, Vermouth med Solbær, smaa Snapse Gognak eller Kirsch. De sidste røg korte Træpiber og dampede, mens Munden gik paa dem, høj- og hurtigmælet, under Gestus med knyttede Næver og sammentrukne Bryn.

Det var ikke let at blive klog paa, hvad der taltes om, eftersom de talende snakkede i Munden paa hverandre. Enkelte Ytringer af den nærmeste Gruppe, fire Mænd om et Bord, naede mig, men hulter til bulter:

- Jeg siger, at Boulanger er et Fæ!

- Og jeg siger, at Floquet er et Asen.

- Og jeg siger, at Du er et Fæ!

- Og jeg siger, at Du er et Asen!

De to disputerende rejste sig op, støttede de knyttede Næver mod Bordet og bøjede Ansigterne tæt ind mod hinanden som to Vædere, der vil stanges.

En tredje, der var bleven siddende, en lille Fyr paa nogle og tredive Aar, grinende med hvide Tænder under en kulsort, tyk Moustache, smilede hen til mig med et Skuldertræk, da han saa, at mine Øjne rettede sig hen mod de disputerende. Han stødte med Albuen til sin Sidemand og trak et Smil ud af ham ogsaa i Retning af mig.

Denne Sidemand var en løjerlig Fyr at se til. Han var saa blond som den bedste Nordbo, saa lys af Øjne som en "glasøjet" Vallak. Han bar et tyndt, hørblødt Krydsskæg, blødt, dunagtig viftende, og en Manke af Haar faldt fra den skyggeløse, tærnede Baret næsten ned paa Skuldrene. Det var det romantiske Polkahaar, som Kunstnere, navnlig Skuespillere, bar for en tyve-tredive Aar siden. Han var i en hvid Bluse, røg Cigaret, havde fremstaaende Kindknokler og bar en utvivlsomt uægte Pladering paa den venstre Lillefinger. Hans Alder var 437 ubestemmelig. Det var umuligt at afgøre, om han var tredive eller fyrretyve Aar.

Den lille sortsmudsede Arbejder sagde til de to Politikere, bestandig smaagrinende hen til mig, som havde sat mig ved et ledigt Bord og nød en Vermouth sec med Sodavand:

- Kender I - kender Du, Benoit, Boulanger personlig? Og Du, Ernest, er Du bleven præsenteret for Floquet? Det er naturligvis - det er da mærkeligt, at I ikke kan begribe det - to rigtige Hundetampe, som vil tjene Penge, et Par Jobbere. Den ene spiller paa Hausse, den anden paa Baisse. Det er mærkeligt, at vi Arbejdere altid skal gaa i Tøjet for saadanne nogle Rævepelse og ikke kan se overlegent paa dem. Saa længe vi er saadan nogle Dosmere, faar vi ingen Reformer, og saa længe vi ingen Reformer faar, som f. Eks. Normalarbejdsdag og Statskontrol med Værkstederne, saa er det lige fedt, om vi har en Præsident, som hedder Carnot, eller vi faar Badinguet*) den Fjerde til Kejser.

Nu rejste de tre sig op. Samtalen blev aldeles uforstaaelig. Seks knyttede Næver fægtede i Luften tæt op mod hverandre, tæt ind mod de respektive Ansigter. Jeg vidste godt, at der ikke var Tale om Udsigt til Slagsmaal. Den Art Gestikulation hører med til en Disput mellem Folk i visse franske Samfundslag.

Den blonde med Polkahaaret tog slet ikke Del i den Ordstrid, hvoraf jeg kun opfangede Ord som Boulanger, Garnot, Floquet, Ferry, Kommunen, Louise Michel, Eudes, Rochefort . . . Den blonde rullede sig en ny Cigaret og tog smaa Slurke Absinth. Han ofrede sine Fæller et medlidende Skuldertræk.

De to oprindelige Modstandere rejste sig brat, og samtidig standsede Disputen. Deres Frokosttid var vel forbi, de skulde sagtens paa Værkstedet. De gik sammen ud ad Døren, og de, som for fem Minutters Tid siden saa' ud, som vilde de slaa hinanden ihjel, syntes nu at nære den mest fredelige og kammeratlige Stemning lige over for hinanden.

Ved de andre Borde gik Talen lige saa højt. Ogsaa fra dem fløj løsrevne Ord: Grevister, Skruebrækkere . . . Stenbrud . . . Droskekuskene har Ret . . . Nej, for de er sikre! . . . Fanden ta' mig, om de er. . . Jo! Men Arbejdsgiverne tjener ikke noget . . . Aa Sludder o. s. v. hen mod mig.

Saa varede det vel nogle Minutter. En efter en rejste sig og gik. Kun de to, han med den sorte Moustache over de * 438 hvide Tænder og den glasøjede med Krydsskægget blev siddende. Den sidste henvendte nn Ordet til mig:

- Det var en logisk Disput . . . hvad? sagde han.

- Jeg forstod ikke stort af den, svarede jeg, saadan som de raabte i Munden paa hverandre.

- Nej, det tror jeg nok - hvad Brignaud? (Her henvendte han Ordet til sin mørke Kammerat). De Dummerhoveder kan ikke tænke en Tanke til Ende.

Han rejste sig, gik hen til mig og bad om Lov til at tænde en Cigaret ved min Cigar. -

- Med Fornøjelse! -

Han sagde: De kender ikke mig, men jeg kender Dem. Min Kone og min Datter - det er Madame Gacogne og den lille Marguerite.

- Jeg hører, Deres Kone er syg.

Han gjorde en underlig Grimace, trak paa Skuldrene og begyndte straks at tale:

- Ser De, jeg vil ikke være blandt den Kanaille mere. Derfor har jeg gjort mig til Patron og oprettet den Forretning der ovre. Jeg vil være Chef, ser De. Men jeg vil gøre noget usædvanligt, forstaar De. I et Par Aar vil jeg drive denne Tække- og Metalvareforretning. - Tror De paa en Gud? - Ja det er maaske et Samvittighedsspørgsmaal. Jeg gør det ikke. Brignaud der . . .

- Fanden skal tage mig, om der ikke maa være en, som har skabt det hele der . . .

Den sorte pegede ud mod den disede Flod og det taagede Landskab, hvori Tagene i Clichy ridsede Figurer med udflydende Omrids.

- Vel, vel Brignaud. Du holder paa Trosfriheden, men Du kommer nok til samme Resultat som jeg, at alt har arbejdet sig ud af et Stof, der har været fra Evighed af. Men ser De - De er jo Forfatter . . . Digter, Hr. . . . Hr. . . .?

Jeg nævnede mit Navn, som han søgte at gentage. Han gengav det i en meget forvansket Form.

- Nu vel, - vedblev han, det er jeg ogsaa. Det vil sige, jeg vil være det. Ja, jeg er det ogsaa allerede, men jeg har ikke faaet noget paa Tryk, og før regner det store Publikum jo ikke en for noget. Nu skal De høre. Min Livsplan er ikke saa gal. Jeg vil først være Patron. Han der, Brignaud, er min Associé.

439

Jeg sammenlignede disse to smaa Mandslinger med deres store, stærke Koner, der syntes at maatte kunne kvæle deres Mænd, om de favnede dem, og Mændenes tynde, fløjtende Røster med Konernes brummende Bas.

Brignaud tog til Huen - jeg tog til Hatten.

- Ser De, Hr. . . . tilgiv, at jeg har glemt Deres Navn. - Naa, lige meget. Naar jeg, som har det der (han pegede paa sin Pande), og han, som har det der (han gav sin Vens sorte, store Næve et Klask langs de tykke, knoklede Fingre) . . . naar vi, forstaar De, har arbejdet sammen i en tre, fire Aar og tjent en Kapital - for jeg har en hemmelig Opfindelse - undskyld, at jeg ikke tør betro Dem den, selv mod Deres Æresord - ser De - naar vi har tjent en Kapital, saa vil jeg udgive de Værker, jeg har skrevet, og skrive videre. Uh, De skulde vide, hvor mange Dramaer, Digte og Romaner, jeg har der inde. Nogle har jeg fremsagt ved Aftenunderholdninger for Arbejdere ovre i Clichy-Perret. - De der, Mademoiselle bag Buffeten! Avisen for

Courbevoie og Omegn! - Tak! Læs, min Herre!

Han markerede med sin lange, sorte Negl paa Tommelfingeren en lille Artikel i det lille Lokalblad.

Jeg læste:

. . . Men Aftenens største Succes var Hr. Léonce Gacognes Deklamation. En Digter er opstaaet i vor Midte. Han har uden Tvivl en Fremtid for sig, blot hans Talent kunde blive lutret gennem Studier. Endnu stormer han vildt frem. Men hvilken Patos! Hvilken Kraft! . . .

- Hvad? spurgte Hr. Gacogne og fæstede sine lyseblaa Øjne paa mig . . . Det Svin der, Brignaud, har faaet mig til at drikke Absinth, saa jeg kan kun i Øjeblikket huske de Par Vers:

Jorden skal gødes, skal gødes med Blod,
men af det skal Roserne vokse,
Mod, mine Venner, Djævelens Mod!
slaa ned Kapitalens Okse!
Roser og Liljer i Morgenens Gry!
Guldaldertiden skal fødes paa ny!
Med krydret Vin, med guldfager Honning
skal Floderne rinde,
Poesiens straalende Dronning
skal blive Alverdens Gudinde.

- Er det ikke smukt?

- Jo, sagde jeg.

Den sortsudsede Kammerat grinede med sine hvide 440 Tænder hen imod mig, nærmede sin Haand til min Skulder, som vilde han klappe den, men trak den tilbage, som af Frygt for at blive alt for fortrolig. Hvislede ud gennem Tænderne:

- Ja, naar den Tid kommer.

- Den kommer, den kommer, sagde den blonde Poet, og hans Kindknokler glødede - som den lille Marguerites, da hun havde tumlet med de store Sengklæder. - Men . . . men . . . men . . .

Han knyttede sin Haand ud i Luften.

- Men, spurgte Hr. Brignaud. Naar, gamle?

- Naar jeg bliver den, jeg skal være.

- Eh, sagde Brignaud, bestandig tavs grinende. Naar Du bliver fri for Kællingen og Ungen.

- Om jeg saa skulde ofre dem som Abraham Isak i den dumme Præstefabel.

Gacogne hostede tørt og haardt og søgte at komme til Mæle. Endelig sagde han:

- Gennem Haandværket gaar Vejen til Kunsten. Jeg er ikke en almindelig Haandværker, jeg er Kunsthaandværker. Jeg har tegnet en Model til en Buste af Republikken. Den vil ærgre, forbitre, gøre Opsigt . . . Kom, I skal se Modellen . . . Den skal i Tiden staa oven over Tæppet paa *Comédie française*, naar mit første Stykke gaar der.

Han sank hen i en mystisk Henrykkelse.

Brignaud hviskede til mig:

- Han er fuld, ser De. Han taaler ingenting. Ulykken er, at han har lært Latin nede i en Skole i Blois, hvor hans Fader var Toldbetjent. Saa tog han en Kone, som havde tjent nogle Skillinger ved at sælge Østers oppe paa Jernbanetorvet i Gourbevoie. Fanden tage alle Kællinger! Min var Grønhandlerske i Puteaux. Men nu . . . ptøj! Han spyttede og stoppede sin Pibe af Lædertobakspungen, vendte sig om mod Spejlet og nikkede til Genbilledet af sine hvide Tænder og sit sorte Overskæg.

Det var begyndt at blæse, og Skyerne derude revnede med store Flænger. Solen blev skarp og sved i Øjnene.

Et Vindstød rev Døren op ud til Gangen.

Gennem den hvirvlende Tobaksrøg derude, som var trængt ind ad den aabne Dør til Værkstedet eller

Butikken lige overfor, saa' jeg den lille Marguerite midt i det tomme Bum. Stille og ubevægelig sad hun i Halvprofil mod os. Det sorte Tørklæde var faldet af hendes Hoved ned over Ryggen. Solen gjorde det 441 halve af hendes Ansigt hvidt som Marmor og forgyldte hendes Haar. En lille, skær Madonna, tonen de frem gennem Røgelsesskyen paa en Konkas mørke Baggrund!

Vi standsede alle tre et Øjeblik. Hr. Gacogne gik stille ind i sit Værksted, tog den lille Pige om begge Kinder og kyssede hendes Haar. Uvilkaarlig fulgte Brignaud og jeg hans Eksempel.

- Nu er jeg færdig, Papa, med det til den lille George. Nu gaar jeg med den fremmede Herre.

- Og Maman?

Marguerite trak paa Skuldrene.

- Naa-aa! brummede Faderen. - Ja saa skal vi vel til at arbejde paa Millionen, Brignaud.

Nu lo han, som om Selvironien kom op i ham.

Brignaud lo højere og sagde:

- Lad os hellere sige Milliarden, gamle!

Da vi kom hjem, bød jeg Marguerite af min Frokost. Hun spiste stærkt, som var hun meget sulten. Jeg bød hende Vin. Nej, hun vilde kun have Vand. Hun drak en Kop Kaffe, men da jeg trak den lille Karaffel med Gognak ud af Buffeten, vendte hun sig bort med et Udtryk af Modbydelighed i de blide, brune Øjne. De gnistrede et Øjeblik med grønne Striber om Pupillerne.

IV.

De fleste vilde vel for længe siden have søgt en anden *femme de ménage* end den uefterrettelige Madame Gacogne og hendes lige saa uefterrettelige Stedfortræderske, Madame Brignaud, og det samme vilde jeg have gjort, hvis jeg ikke havde holdt saa meget af den lille Marguerite, hvis hun ikke havde tiltrukket mig ved det Skær af Hemmelighedsfuldhed, der laa over hende. Hun indgød mig en Slags Bespekt. Jeg havde samme Sky for at spørge hende ud, som jeg vilde have haft over for en voksen Kvinde. Jeg var glad, naar hun kom, og hun kom tidt og gjorde sin Moders Arbejde i Vinterens Løb.

En Søndag Morgen var Barnet helt underligt. I Stedet for at gaa ned i Soveværelset og gøre sit Arbejde, blev hun staaende i Dagligstuen og saa' drømmende ud i Begnen, som faldt ned i Strømme. Pludselig for hun sammen, da hun saa', at jeg gav Agt paa hende, saa gav hun sig til at synge, skrigende og 442 forceret. Visen indeholdt lutter Tvetydigheder i tilsløret Form. Ved hver Strofes Slutning sang Barnet: *Plan, plan, plan!* og trommede med sine smaa Knoer mod en Avis for at efterligne en Tamburin. Da hun havde sunget nogle Linier, der omtrent kunde svare til følgende danske:

Og naar jeg i Dansen har spjættet
med Arme og Ben som en rasende en,
saa klinger og knager Korsettet
af spændte Staal-fjer og Fiskeben.
Saa blotter en Rose sig kæk og kry,
som dulgte sig bly bag min Fichu,
saa frodig en Knop, saa rød, saa rød;
min elskte finder, den er saa sød,
som ud den løfter sig fin og rund
fra liljehvid Alabastergrund

Den Art Lyrik lød saa uhyggelig i Barnets Mund, hendes smaa Fødder bevægede sig i Takt. Tæerne krummede sig under Halvstøvlernes forslidte bronzefarvede Tøj.

Jeg lagde min Haand paa hendes Skulder. Hun afbrød Sangen, saa' venlig op paa mig og spurgte:

- Finder De ikke, at det er en morsom Vise?

- Hvem har lært Dig den, Marguerite?

- Det har Maman. Det vil sige, jeg hørte den paa en Kafé i Levallois-Perret, for der staar nogle nydelige Damer - saadan, ser De - saadan højt oppe - og der har jeg været med Papa og Maman, og Maman har siden sunget Visen saa mange Gange, at nu kan jeg alle Versene.

- Forstaar Du, hvad Du synger?

- Ja, hvorfor ikke?

- Ogsaa det sidste Vers. Det om Bosen?

- Jo, det er om en Bøse . . . ligesom den dér, De har henne paa Kaminen i den lille hvide Vase. Men Damen havde den bag sin Fichu sammen med en Lilje, som De selv hørte, og saa dansede hun, og saa kom baade Liljen og Bosen frem under Kjolen, og det maa have set morsomt ud. Naturligvis har Maman haft nedringet Kjole paa ligesom den Dame, jeg hørte synge ovre i Levallois-Perret.

Jeg tog om hendes hvide Kinder.

- Syng hellere den om tire - lire - lire?

- Hvorfor? Den er jeg ked af.

- Den er kønnere.

- Jeg synes, alle Viser er kønne, den ene er lige saa køn 443 som den anden, om ogsaa jeg ikke kan forstaa dem. Nu skal De høre.

Paa en Melodi, som ikke var af de berømte klassiske, sang hun den gamle kirkelige Hymnes Ord med den for os saa løjerlige franske Udtale af Latin:

*Stabat mater dolorosa
Subter crucem, lacrymosa,
Dum pendebat filius.*

- Hvor har Du lært den?

- Den har min Moder ogsaa lært mig at synge, da vi havde hørt den Langfredag i Kirken i Courbevoie. Men det er ikke Fransk, det er Latin. Moder kan huske alle de Sange, hun hører i Kirker og Kafeer. Og tidt, om hun ogsaa er meget syg, saa bliver hun ved at ligge og synge alle Slags Viser, baade dem, hun har hørt i Kirken i Gourbevoie og i Kafeerne, der ovre.

- Du er en god lille en.

- Det véd jeg nok. Det siger alle Mennesker. Vil De kysse mig? Jeg vil gerne kysse Dem.

Det var det uskyldigste Koketteri af Verden.

Da Marguerite var færdig med sit Arbejde og skulde til at gaa, var jeg ogsaa i Lag med at gaa ud. Vi fulgtes ad.

- Nu gaar jeg hjem, sagde hun. - Gaar De med? . . . Skal vi løbe? Kan De løbe?

Jeg tog Barnet i Haanden, og vi løb langs Kajen.

- Stærkere, stærkere!

- Jeg kan ikke løbe saa stærkt, Marguerite.

- Nej, for De er altfor tyk. Ha, ha, ha! Papa kan løbe meget stærkere. Men Maman kan ikke, for hun er ogsaa for tyk.

Den lille Pige pustedede efter Løbet endnu stærkere end jeg. Jeg var svedt, hun var glorød.

- Kom nu og gaa ordentlig med mig, Marguerite! sagde jeg.

Vi naaede endelig Huset med Værkstedet og Kneipen.

- Lad være at gaa ind med, Monsieur! sagde Barnet. Det er ikke noget Sted for Dem.

Hun saa' saa alvorlig paa mig, at jeg adlød. Jeg havde desuden nok af hendes litterære Fader, - hans sorte Kammerat kunde jeg bedre lide - og jeg kunde jo risikere at faa et poetisk Manuskript til Gennemsyn,

og enhver, der har gjort Erfaringer i den Retning, vil kunne sympatisere med den Rædsel, jeg følte ved Udsigten dertil.

444

Jeg sagde blot til Marguerite:

- Jeg rejser til Fontainebleau. Din Moder behøver først at komme næste Søndag. Sig det til hende.

- Bare jeg kunde rejse med! sagde den lille og gik ind gennem Husets smalle Dør med ludende Hoved og krum Ryg.

V.

Det blev Regnvejr om Fredagen i Fontainebleau. Der var utaaleligt i de store Skove med de opblødte Stier, hvor gule, dyndede Strømme randt. Jeg tog bort igen og kom hjem Lørdag Eftermiddag.

Det var tidligt paa Foraaret. Endnu var det højlys Dag Klokken seks. Blegt, men skarpt Lys mødte mig fra Vinduerne, da jeg traadte ind i min Dagligstue. Men Du forbarmende! Hvilket Syn! Hvilken Jerusalems Forstyrrelse !

Paa Bordet stod en tom Vinflaske med en Stump af et Stearinlys i Halsen. Samme Lys havde dryppet langs Flasken ned paa det karmoisinrøde Fløjls Bordtæppe og paa samme Tæppe lavet en hel udmaset Pøl. Glasskaar laa spredte omkring paa Gulvtæppet. Det var Levninger af et af de store Vinglas i Buffetten. Paa samme Buffet fandtes en tom Gognaksflaske - mig tilhørende - en ditto Kirschflaske, som jeg vidste, ikke var min, og et Par smaa uvadskede Likørglas - det var min Værtindes.

Gulvtæppet laa ufejet og forkrammet i alle Hjørner. Skident Fodtøj havde sat sine Mærker overalt. Det saa' ud, som om de smudsige Saaler i slæbende Dansetrin havde strøget tungt hen over det.

Der lugtede modbydeligt. Det smalle Skab med Spejlglasset i Fyldingen stod aabent. Fire Bordeauxvins- og to Cognaksflasker, der var fulde ved min Bortrejse, stod med smaa Slatte i.

Det var en nydelig Modtagelse af den hjemvendende.

Hu - alle Vinduer op! Af Sted i Raseri - nu skulde da alle Ulykker times den nederdrægtige Kælling!

Alle Ulykker! Den skarpe Foraarsvind, der bed mine Kinder paa Vejen til Rue Fallet i Gourbevoie, kølede snart det hidsige Sind . . .

445

Ja - hvad Pokker vilde jeg gøre hende? Skælde hende Huden fuld? En billig, men ufrugtbar Fornøjelse! - Naturligvis maatte hun nu have sin Afsked.

Det vilde maaske være fornuftigst slet ikke at gøre andet, end lade Portnerkonen skaffe en anden "*femme de ménage*" og ligefrem lade hende afvise Madame Gacogne, hvis hun igen skulde vise sig om Morgenens ved Gitterporten. Ja naturligvis! Det vilde jeg gøre.

Men den lille Marguerite! Hende maatte jeg sige Farvel til. - Jeg vilde alligevel mundtlig bringe Kællingen min Opsigelse.

Altsaa naaede jeg det grimme, triste Hus med det tomme Værksted paa den ene og den ækle Knejspe paa den anden Side af Gangen.

Døren stod aaben til det sidst nævnte Lokale, der sendte et ilde lugtende Pust ud fra sig. Der var ingen andre Gæster end Hr. Brignaud, der med Piben i Mund, de riflede, fløjlsbeklædte Ben over Kors og med sin hvide Bluse bredte sig paa en Stol og læste det lokale Blad.

Han løftede Øjnene over Avisen ved Lyden af mine Trin; hans sorte Moustacher skilte sig, hans hvide Tænder blottede sig til en smilende Hilsen, hvori jeg troede at læse Haabet om at blive trakteret med en Vermouth eller en Bock.

- God Dag! sagde jeg. Jeg skulde tale med Madame Gacogne. Tror De, hun er hjemme?

- Sikkert, Monsieur! sagde han med sin lune Latter. Hun har vist "*holdt Bryllup*" *) i et Par Dage.

- Ja, hun er vel fordrunken.

- Ganske enormt fordrunken. Jeg tænker, hun sover Deres Gognak ud. - Manden er for Resten hjemme og digter vist. Det gør han gerne, naar Kællingen er fuld. Det er hendes Rus, som vækker Begejstringen hos ham.

Jeg fortalte Hr. Brignaud alt, hvad jeg havde opdaget hjemme. Hans lunt grinende Træk formørkedes lidt.

- Gaston, raabte han hen over Zinkdisken til Værten - Høj !

Den tykke Vært viste sig i Skjorteærmer med brunt Napoleonskæg.

* - 446

- Hør, gamle!

- Laan mig din Hundepisk . . . den, Du klør din store Nyfoundlænder med.

Værten bragte en Hundepisk og overleverede den til Brignaud med et Skuldertræk og et lille Smil halvt rettet til mig.

- Hvad er Deres Mening, Hr. Brignaud?

- Af hvad De fortæller, mærker jeg, at Madame Gacogne har haft Selskab. Og det Selskab har jeg noget at sige over, min Herre. Saadan en Svir, som der er holdt i Deres Lejlighed, er man ikke ene om. Den trænger til Kammerater. Og en af de Kammerater - - De skal faa at se. - Jeg skal finde Kammeraten.

Han stødte Døren op til Værkstedet eller Butikken paa den anden Side Gangen. Malmhanerne og Jernrørene, Zink- og Jernstumperne laa stadig urørte paa Hylderne. Brignaud lyttede lidt. Der var ganske stille, intet at høre. Saa lagde han Øret til Nøglehullet ved en mørk, rødbrun Dør. Der var, som sædvanlig her i Frankrig, intet Laasegreb paa Dørens udvendige Side, Nøglen var sat i indvendig. Men Monsieur Brignaud vidste endnu bedre end jeg, af hvor liden solid Kaliber fransk Laasetøj er. Han stemmede - med Respekt at melde - sin Bag saa kraftigt mod Døren, at Laasen gav sig. Jeg hørte Nøglen falde ned paa den anden Side klirrende mod Gulvets Stenfliser. Der var mørkere i det Rum, vi kom ind i, end i det første. Jeg var ganske blændet og saa' kun en lille blond Nakkefletnings tætte Knude henne i det eneste Vindue.

Det var et Værelse, som havde Vindue ud til en temmelig mørk Gaard, omgiven af høje Huse. Det havde den samme stygge Form som de fleste københavnske Spisestuer. Efterhaanden kunde jeg bedre orientere mig i det dunkle, kolde Rum med Lugt af gammel Fugtighed og Os af branket Fedt. - Midt paa Gulvet stod et haltende Spisebord med uvadskede Tallerkener og tømte Glas, hvis Dunster røbede, at de havde indeholdt meget slet Kirsch. Et Par Stole med oprevne Halmsæder stod ude paa Gulvet. Paa den ene Langvæg var et gammeldags Fyrrechatol, foran hvis udtrukne Skriveklap Hr. Gacognes Polkahaar tegnede sig under Kasketten, der sad paa Sned ned over det ene Øre.

Lige over for ham paa den modstaaende Væg opdagede jeg i Dæmringen en af de sædvanlige meget høje og brede franske Senge. Denne Seng havde aabenbart kendt bedre Dage, thi den havde Løvefødder og Mahognibeklædning. En forvirret Masse?

447

af Tæpper og Lagener, kaotisk sammenfiltret, hang og drev ned paa Gulvet.

Hr. Brignaud havde holdt sig stille. Det lille Barnehoved henne i Vinduet havde flygtig drejet sig om, men fór tilbage som i Angest og dukkede ned over Bogen, der laa opslaaet i Karmen. Jeg troede at høre en undertrykt Hulken - eller et Suk.

Manden henne ved Chatolklappen mumlede: Vær stille, Brignaud. - Jeg er midt i en Verslinie. Lad mig ikke glemme Rimet. - Om Forladelse, min Herre - om faa Minutter er jeg - til Deres Disposition.

Brignaud nærmede sig Sengen og strøg en Svovlstik af mod sine riflede Fløjsbenklæder.

Aldrig mindes jeg at have set et hæsligere Syn end det, som denne Svovlstiks Flakkelys aabenbarede.

Over Sengen laa to røde, fede Fruentimmer og snorkede. De var aabenbart døddrukne. Ud over Tæpperne laa spredte skidne Kort. De maatte være faldne i Søvn under Kortspil, thi den, der laa yderst, Madame Brignaud, havde endnu Klør-Knægt og Ruder syv dinglende mellem Ringfingeren og Lillefingeren.

Jeg hørte et Piskeknald, vendte mig om og saa' Brignaud med sit uforanderlig stikkende Smil svinge den Hundepisk, han havde laant af Kroværten.

Hvad der nu skete, foregik vel ti Gange hurtigere, end det kan fortælles.

Knaldet lod ikke til at vække de to Fruentimmer. Brignaud svang Pisken for anden Gang. Men Marguerite var faret op fra sin Bog; hendes Haar havde løst sig op og hang med rødlig Guldglans ned over de spinkle Skuldre og den smalle Ryg. Hun havde grebet Brignauds Arm.

Han kunde have brækket den lille tynde Arm over som et Rør med sin store, sorte Næve. Men han lod sin korte, muskelstærke Arm falde og saa' paa Barnet.

- Hvis De slaar Maman, Hr. Brignaud, saa bliver jeg meget vred. Og saa kysser jeg Dem aldrig.

- Snak, lille! Snærten var bestemt for den dejlige Madame Brignaud, min egen Hjertenskær.

- Er det smukt at slaa et Fruentimmer, som ligger saadan, som hun ligger?

- Hun er jo fuld, Tøs!

448

- Nej, hun og Maman er syge.

- Skab Dig ikke, Marguerite!

- De er syge. De er syge begge to. De kan ikke gøre ved det. - Ikke sandt, Monsieur?

Hun henvendte de sidste spørgende Ord til mig. Jeg nikkede. Brignaud udstødte en prustende Lyd, gjorde en Grimace hen til mig og sænkede Haanden med Hundepisken. Saa tog han den lille Marguerites Hoved mellem sine Hænder og mumlede :

- Gid Dævlen havde den Tøs! hun er stærkere end jeg. Ser De, Monsieur, Børn og Katte kan jeg nu en Gang ikke modstaa. - Men det er et Par pæne Damer - hvad?

Han bed sig i sit sorte Overskæg og bevægede Pisken i sin Haand med en afmattet Lyst til dog at bruge den mod sin Ægtehalvdel. Marguerite saa' efter den og syntes at blive beroliget, efterhaanden som Hundepiskens Snært sagtnede sine Svingninger. Da gik hun stille hen og satte sig ved sin Yindueskarm.

Jeg nærmede mig hende hurtig, men lydløst. Hun læste aabenbart paa sin Lektie til Skolen. Det var en med Træsnit forsynet Frankrigs Historie. De to opslaaede Sider fortalte, kunde jeg se, om Ludvig XI og Karl den Dristige, og der saas Kongens Brystbillede med den nathuelignende Hue trykket ned i Panden over Ansigtet, der mindede om en gammel Bondes rynkede, vejrbidte Fjæs, mens Hertugen af Bourgogne med Baretten paa Sned og glatbarberet truede vældig ud mod Tilværelsen med samlede Bryn.

Imidlertid var Brignaud gaaet hen til sin uforstyrret skrivende Kammerat og Lidelsesfælle i Ægteskabet.

- Du er en Idiot, min gamle, sagde han. Havde hun derhenne ikke set paa mig med sine store Gløjerne, saa havde min Ko derhenne faaet af denne herre, og et Par Svip af Snærten kunde vel være faldne af til din interessante Ægtefælle. Hvis der var en Smule ved Dig, saa hjælp Du mig med at bære dem derud (han pegede ud gennem Vinduet mod Gaarden) og lægge dem paa Skarndyngen, hvor de hører hjemme.

- Hm - hvad skulde det vel nytte til? mumlede Gacogne adspredt. Blev de bedre, naar de vaagnede paa samme Skarndyng? Du har ikke Begreb om Filosofi, min gamle! - God Dag, min Herre (her henvendte han sig til mig). Det er kedeligt, at jeg er bleven forstyrret, ellers havde jeg haft hele denne 449 Scene færdig af mit nye Drama paa Vers, og saa vilde jeg have spurgt Dem om Deres Mening. Nu sad Marguerite saa rart og læste, og Kællingerne sov, saa jeg havde saa dejlig Ro - og saa kommer denne gode Ven og vil agere Overdommer og Straffeengel over Ting, som nu en Gang aldrig kan blive anderledes.

- Han har, min Tro, ikke saa ganske Uret, sagde Brignaud og lo til mig.

- Sig hellere, jeg har fuldt ud Ret. Vi - Brignaud og jeg - giftede os, ikke af Kærlighed, men for at faa en lille Medgift med de to der, som er ældre, og rent ud sagt, meget grimmere end vi to Mænd. Godt! Vi gjorde det for at faa Driftsomkostninger til at hæve os op til Arbejdsgivere eller dog Mestere - og jeg havde mit kunstneriske Maal, som jeg kun kunde naa, naar jeg havde faaet Penge til at bestikke Teaterdirektører og Kritikere med. Hensigten helliger Midlet i Politik og Litteratur, deri har de forbandede Jesuiter Ret. - Naa, de lever lidt vel længe, de to Gognaksvampyrer. Men jeg siger: Lad dem drikke sig ihjel snarest muligt. Nu, da deres Medgift er brugt, koster de os bare Penge og standser - i det mindste mig - paa min Flugt.

Hans lyse Glasøjne var hæftede paa mig. De var iskolde, udtryksløse, var hverken onde eller gode i Udtrykket. En tør, kold Monomani, et forstenet Halvvanvid laa over disse voksagtige ubevægelige Ansigtstræk, hvori den lyse Knevelsbart var det eneste bevægelige.

- Enten er Du et Geni eller ogsaa er Du aldeles Idiot, mumlede Brignaud.

- Fuldkommen rigtig! En af Delene, svarede Gacogne, nikkede med en sikker Tro paa, at det første var Tilfældet. Han fortsatte:

- For Resten har jeg faaet Tid til at gøre en Tegning færdig. Den forestiller den franske Republik, saadan som jeg vil have, at den skal være - dens Ideal, med andre Ord.

Under høj Snorken henne fra den afskyelige Seng, under sagte, læsende Hvisken henne fra Vinduet, under sin Kammerats stillestaaende, lune Smil, aabnede Blytækker Gacogne en knagende Skuffe paa det gamle Chatol og fremtog et Stykke tykt Papir, hvorpaa han havde tegnet en Kvindebuste.

Guderne skal vide, at det ikke var noget Kunstværk, den Tegning. Men sikkert er det, at Manden havde Sans for Form, 450 og at hvad han havde set af officielt allegorisk Plastik havde efterladt et Minde hos ham, der sammen med hin Sans havde frembragt noget, der slet ikke saa' tosset ud. Naturligvis manglede den frygiske Hue ikke paa Kvindebusten, som skulde forestille den franske Republik. De buklede Lokker hang symmetrisk ned paa begge Sider af det aflange Hoved med de regelmæssige, døde Træk. Da jeg saa' nærmere til, troede jeg at opdage en - ja - en tilstræbt Portrætlighed med Barnet henne ved Vinduet. Jeg kunde jo tage fejl, men Næsens uklassiske skarpe Bue og de uklassiske store Øjne tydede hen paa en individuel Afvigelse fra Modellen. Kitonen skilte sig over den højre Arm, sammenholdt af det klassiske runde Spænde, men gled langt ned over den venstre, saa det venstre Bryst var helt blottet,

- Forstaar De? spurgte Hr. Gacogne mig.

- Fuldstændig, svarede jeg.

- Ja, for en Mand med Deres Dannelse er naturligvis Forklaring overflødig.

Brignauds Fingerspids gled hen over hans store, fugtige Læber. Han saa' paa mig, ventede et satirisk Svar i mine Øjne paa sin skeptiske Grimace, men jeg holdt mit Ansigt ubevægeligt.

- Kommer Du i Dag, lille Marguerite? spurgte jeg sagte.

- Nej, min Herre, svarede Barnet uden at vende sig om.

Jeg følte, hun havde Grund til sit Afslag, og bød Farvel til Firmaet Gacogne & Brignaud.

Langsomt gik jeg langs Seinen. Da hørte jeg Trin bag ved mig, vendte mig og saa' Marguerite komme løbende efter mig. Jeg standsede og vilde klappe hende paa Kinden. Hun trak sig sky tilbage.

- Jeg kommer aldrig til Dem mere, sagde hun med sænkede Øjenlaag. Det er stygt, at De har set Maman i hendes skrækkelige Sygdom - for hun er syg - og det er Madame Brignaud ogsaa. Papa og Hr. Brignaud kan sidde hele Timer der henne (hun pegede mod Kafeen) og drikke baade Cognak og Absinth, og de har taget Maman og Madame Brignaud med, men de bliver syge af det, som De ser. Men det skulde De aldrig have set. Jeg kan ikke lide, at De kom derind. Nu maa De tage en anden *femme de ménage*.

- Det maa jeg vel. Men tag her de syv Francs, som Du eller din Moder skulde have for forrige Uge. - Vent lidt, Marguerite - siden vi skal skilles - vil Du have dette lille Tifrancs-Stykke?

451

Hun løftede Øjnene. De antog, syntes jeg, Glansen af det gule Metal, som jeg bød hende; der var et Begær i disse brune Øjne, som ikke tiltalte mig.

- Tak - Tak! Saa har jeg noget til en ny Kjole. Hun stak Tifrancs-Stykket i Lommen. Jeg bøjede mig ned imod hende. Hun spidsede Munden som til Kys, men pludselig trak hun Hovedet tilbage og sagde:

- Nej, jeg er for stor. Og jeg vil ikke kysse Dem, for De vil vist gøre Nar ad Maman, fordi hun saa' saa stygt ud. Nej. Farvel, farvel!

VI.

Sommeren gik hen, Efteraaret med. Det var Nytaarsdag. Jeg sad ved Frokostbordet henad Klokken et, da det

bankede paa Døren.

Marguerite traadte ind med en tung Pakke, indsvøbt i Silkepapir. Hvor blev jeg glad ved at se dette Barn, hvis Spor jeg havde tabt for over et halvt Aar siden.

Hun var bleven stor, men var mager og bleg som før.

- Jeg skulde hilse Dem fra Papa og bede Dem ikke forsmaa dette her.

Hun rakte mig Pakken. Jeg aabnede den. Det var en Buste af Republikken i bronzeret Jern. Modellen kendte jeg. Marguerite sagde: Maman er død. Jeg har takket Gud for det i Kirken, for hun var altid syg. Papa og jeg bor nu i Paris. Papa har Arbejde i et Værksted af den Slags - og han har det godt. Han siger, at han ikke vil skrive mere, før han har gjort en hel - saadan en stor, stor en af samme Slags, men den skal være i Marmor og staa i det store Industripalads i Champs-Élysées. Han taler ikke om andet.

- Og Hr. Brignaud og hans Kone?

- Dem véd Papa og jeg ikke noget om. De var ikke gode Folk. Men nu gaar jeg i Skole i Paris, og Papa og jeg har det ganske godt. Farvel!

- Vil Du ikke blive lidt, Marguerite?

- Nej tusend Tak! Papa venter mig hjem. Farvel, Monsieur!

- Hvor Du er bleven stor, Marguerite!

452

- Ja, det er jeg ogsaa . . . nej, De maa ikke kysse mig paa Munden; det er jeg for stor til.

Hun vendte Kinden til. Jeg tog til Lommen. Marguerite gjorde en afværgende Bevægelse.

- De ser, jeg har faaet en ny sort ulden Kjole. Det siger jeg Dem Tak for, for De gav mig de første fem Francs til den, og saa gav De mig ti Francs, og derfor sagde jeg til Papa, at vi maatte give Dem den Figur der. For Æren, den skal man holde paa. Men . . .

- Men . . . hvad, Marguerite?

- Hvis De vilde hjælpe Papa til det, som han tænker videre paa?

- Ja, her er ti Francs.

Hun kniktede og saa' glad paa Guldskillingen.

- Jeg kunde nu nok have Lyst til en Fjer i min nye Hat, sagde hun grundende hen i Luften, med tungsindigt Udtryk i Øjet, med glædeløs Klang i Stemmen. Men Papa maa vist have Pengene.

- Tak for den lille Buste! sagde jeg. Hils din Fader, Marguerite, og gør med Pengene, hvad Du vil.

- Tak!

Jeg tog hende i Øjesyn. Hun havde en lille, højt opkrampet Hat paa. Den sorte, uldne Kjole havde baade Garneringer og Tournure. Hun var klædt som en voksen.

Hun skottede hen til den lille Buste, som jeg havde sat afdækket paa Bordet; et lille Smil krusede hendes smalle Læber.

Hm, sagde hun, det var stygge Viser, dem, jeg sang for Dem i Fjor. For nu véd jeg godt, at den "Rose", - det var noget, man ikke skal tale om til Herrer.

Hun ligesom pegede med Øjnene hen paa Statuens venstre Bryst; men der var ikke Frivolitet i Blikket - kun en tung, sørgmodig Halvviden.

- Farvel, Marguerite!

- Farvel, Monsieur!

Hun gav mig Haanden og gik. Jeg var urolig over den lille Marguerite. Aldrig har jeg set hende siden, faar hende sagtens aldrig at se. Hvad mon der bliver af hende?